СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 18. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 22. січня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 18. | Jersey City, N. J., Monday, January 22, 1923. | THREE CENTS

ВЖЕ СКОРО КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

ОБЖАЛОВАНІ ЗА ГЕРИНСЬКУ МАСАКРУ СКЕБІВ УВІЛЬНЕНІ

МАРІОН, Илинойс, 19. січня. — Росправа над першою частиною обжалованих за геринську масакру скебів покінчилася нині увільненнем усіх пятьох обжалованих.

Лава присяжних суддів радила над вироком через 27 годин. Голова лави повідомив шерифа про покінчення праці коло пів до другої години сполудня. Сей повідомив суддю, а той сейчас скликав всі інтересовані сторони. Коли суддя читав вирок лави присяжних, на сали панував цвинтарний спокій; лишень жінка одного обжалованого хлипанием перервала тишину. Суддя остеріг публику перед якиминебудь демонстраціями, і за пять мінут після прочитання вироку вся судова саля була порожна.

Послідні вийшли обжаловані, котрих відведено до вязниці, звідки їх випущено на волю за запорукою до нової росправи, на якій вони будуть відповідати за убийство скеба Антона Муковича, так як вони тепер відповідали за убийство Говарда Гофмана.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, Луизіяна, 19. січня. — Двох, покликаних стейтовим прокуратором свідків з великою певностю ствердили, що Т. Дж. Бернет та Р. Н. Грей брали участь в нападі на вбитих Ку-Клакс-Кленом Ричардса та Дениела.

В той самий час банда закаптурених їздців напала в ночі на кількох мешканців міста, тероризуючи їх погрозами. Один нападений відстрілювався від напасників та ранив одного члена Ку-Клакс-Клена. Суддя, ведучий слідство, довідавшися про напад, сейчас зарядив в тій справі нове слідство.

СЕНАТОРИ НЕВДОВОЛЕНІ ПОЯСНЕННЄМ УРЯДУ ПРО БОЙДЕНА

ВАШІНГТОН, 19. січня. — Члени сенатового комітету для заграничних справ виявили свое невдоволенне з предложеного їм департаментом стейту пояснення в справі Бойдена, американського неофіціяльного наглядця при аліянтській репараційній комісії.

Департамент стейту хотів збути комітет простою заявою, що Бойден все тішиться довірям уряду, але сенатори зажадали докладнійших пояснень про зміст заяв Бойдена перед репараційною комісією.

Се домаганне є відай вступом до викинення Бойдена з його становища.

СЕНАТОР В ОБОРОНІ ФРАНЦУЗЬКОГО ЗАНЯТТЯ РУР

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Пенсилвенійський сенатор Джордж Гвортон Пепер в своїй промові, виголошеній перед нюйорською адвокатською палатою, обороняв заняттє округа Рур Францією.

Він висказував погляд, що французький крок є понад всякий сумнів правним кроком. Він говорив далі, що Ліга Народів є безсильна порядкувати межинародні справи в Европі, та що Злучені Держави найкраще зроблять, як вони будуть держатися осторонь від европейських справ. Злучені Держави не повинніб, після нього, навіть братися бути посередником.

РЕЗОЛЮЦІЯ В ОБОРОНІ ЧЕСТИ ЛА ФОЛЕТА

МЕДИСОН, Вискансин, 19. січня. — У висканськім сенаті внесено резолюцію за знищеннем осуду сенатора Ла Фолета, виданого стейтовими професорами в час війни. Сей осуд відноситься до противоенної агітації Ла Фолета, а був він підписаний всіми професорами стейтового університету, а його копія по нинішний час виставлена на публичний вид в університетській бібліотеці.

Тепер сенатори з партії Ла Фолета хочуть публичного спалення документу. Домагаються сього на тій основі, що документ має в собі богато лайки на честь „першого горожанина стейту", та що більшість професорів підписала його під натиском влади. Нині богато з них хоче вицофати свої підписи з осуду.

КАНАДА ОБУРЮЄТЬСЯ НА МОНОПОЛЬ НА ВЕЛИКИХ ОЗЕРАХ

ОТАВА, Канада, 19. січня. — Домініяльний уряд приказав розвести слідство над поголосками, що перевозові компанії на Великих Озерах опинилися в руках одного підприємства, котре рядить цілим перевозовим промислом після своєї волі.

ДЕПАРТАМЕНТ СУДУ ПОСУДЖУЄ МУРИНІВ ЗА ВЕЛИКУ РАДИКАЛЬНУ ЗМОВУ

НЮ ОРЛІНС, Луизіяна, 19. січня. — Агенти департаменту судівництва впали на збори Товариства для Загального Піднесення Муринів і арештували десятьох провідників під закидом, що члени сього товариства мали зі собою змову анархістичного характеру, обнимаючу всі Злучені Держави.

Поліція перевела докладний трус в організації та сконфіскувала книжки й літературу уряду товариства.

ВІДМОВИВ ЗІЗНАНЬ СЕНАТОВІЙ КОМІСІЇ

ВАШІНГТОН, 18. січня. — Голова нафтового підприємства „Синклер Ойл Корпорейшен", Гарі Синклер, відмовив всяких зізнань сенатовому комітетови, що на внесенне сенатора Ла Фолета розсліджує нафтовий промисел.

Нафтяр заявив, що він не хоче зізнавати про свої особисті справи, і що він готов віднестися зі своїм протестом навіть до Найвисшого Суду Злучених Держав. Сенатовий комітет видав йому ще одно візванне, загрожуючи йому поважною вязничною карою на случай непослуху.

ЗАКЛИКУЮТЬ ВІЙСКО ТА ФЛЬОТУ ДЛЯ ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 18. січня. — Прихильники прогибіції постановили на відбуваючихся тут зборах завізвати уряд, аби він вживав федеральної армії та фльоти для стереження побережа перед пачкарями алькоголічних напитків.

„ЧОРНИЙ ПАПА РОСІЇ"

Під таким заголовком подає кореспондент „Дейлі Мейл" сильвету теперішного комісаря для внутрішних справ Поляка Дзержиньского, який на думку кореспондента є найстрашнійшим з тиранів, яких видала російська революція. Загальне число людий, які згинули з рук чрезвичайки від 1817 р. виносить 1,766,168. Дзержоньскі, дотеперішний шеф „чека" заявив згаданому кореспондентови, що „чека" є необхідною підпорою комуністичної Росії, бо хоч контреволюція обезоружена, але ще не вигасла і легда хвиля може поєднатися зі світовим капіталізмом.

МАЄТОК СЕНАТОРА ПЕНРОВЗА

Обчисленне майна, лишеного пенсилвенійським сенатором Пенровзом, показало, що сей політик заробив на політиці понад пів міліона доляра.

КІТ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ

В мешканню нюйорської айришки пані Мелови найдено тіло її сестрінки, 60-літної Анни Мекмегон. Причиною смерти було отроєнне світляним ґазом. Поліція, покликана для ствердження случаю, по допитах властительки мешкання дійшла до переконання, що причиною смерти була кіточка, котру небіжка з милосердя забрала з вулиці до свого мешкання. Кревняки помершої зізнали, що вони, будучи в гостині в небіжки, бачили, як кітка бавилася ґумовим вужиком, приправленим до ґазової печ-ки, поставленої на землі. Власне сю рурочку найдено відчепленою, коли відкрито застиле тіло старухи. Поліція догадується, що се кітка, забавлячися ґумою, відтягнула її від печи, пускаючи в той спосіб на хату ґазу, який потім і вбив її господиню.

СТРАЙКАРІ ПРОСЯТЬ ҐУБЕРНАТОРА О ІНТЕРВЕНЦІЮ

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Уряд „Межинародної Юнії Машиністів" віднісся до ґубернаторів стейтів: нюйорського, конектикатського та Ровд Айленд, з просьбою о інтервенцію в страйку варстатових робітників на зелізниці Ню Гейвен.

В своїй просьбі уряд юнії звертає увагу, що коло півсема тисячі робітників не працює ще від 1. липня минувшого року та що страйкарі, якби вернули до роботи, поставилиб зелізницю назад на ноги протягом одного місяця.

ҐУБЕРНАТОР, ДО КОТРОГО ВСТУП ВІЛЬНИЙ

Новий пенсилвенійський ґубернатор Піншов виконав свою обіцянку урядувати публично. В своїм уряді в Гарисбургу він написав на дверах: „Уряд Ґубернатора: Входи Просто". Коло сеї написи є друга: „Ґубернатор прийме кождого відвідувача, як лишень урядованнє йому на се дозволить, за порядком після того, хто скорше прийшов. Сенатори, Сенатори, посли, голови департаментів уряду та всі, що замовили собі авдієнцію згори, будуть з конечности мати першеньство".

Згідно з тими заявами, ґубернатор сидить при великім столі в великій сали ґубернаторської палати і полагоджує всі публичні справи так, що кождий може прийти й сьому приглядатися.

ПРИЗНАЮТЬ СОЦІЯЛІСТІВ

Ґубернатор стейту Оклагоми іменував соціялістку П. Неґел членом ради публичних справ.

В номінаційнім декреті говорить ґубернатор, що іменує він соціялістку тому, бо соціялісти попирали при виборах демократичну партію.

СТРАХ МАЄ ВЕЛИКІ ОЧІ

З Чашина к. Ліська пишуть, що староста з Ліска Смалявскі заборонив шкільній дітворі в Чашині відограти сцену Вільшенка „Гостина св. Миколая", бо як зазначив зміст її криє... небезпеку для „цалосці панства польскего". Рівночасно староста вніс до кураторії донос на учителя, який поважився кольпортувати таку бунтівничу літературу поміж дітворою.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ФІНАНСОВА РУЇНА ПОЛЬЩІ

„Слово польське" подає подробиці розвою — фінансової руїни Польщі від 1920. року. Перший удар завдав польському скарбови поход на Київ в 1920. році. На протязі літа того року видрукувано 28 міліярдів мп., скількість, що кількакратно перевисшила всі попередні емісії. Міністер скарбу Міхальскі застав з кінцем 1921. року скарбового довгу на 189 і пів міліярда мп., обіг банкнотів виносив 182 міліярди. В маю 1922. року обіг банкнотів виносив уже 276 міліярди, довг скарбу 217 міліярдів, покриття банкнотів було на 86 міліярди запасу золота на 30,120.000 мп. Дня 10. грудня ц. р. обіг банкнотів доходить до 690 міліярдів мп., довг скарбу до 585 міліярдів, запас золота до 33,884,000 мп. За весь той час податки не тільки не, побільшувалися, але й зmaліли.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОДАТКОВОЇ ШРУБИ В ПОЛЬЩІ

У звязку з польськими надіями на вратування Річипосполитої при помочі податкової шруби — що до якої, мимоходом говорючи, істнує поважжний сумнів, чи багато вистисне вона з країни економічно знищеної — варта занотувати ось який факт: Учора відбулися в салі торговельної палати збори членів вільних професій: адвокатів, лікарів, інжинірів і нотарів, скликані лікарською, адвокатською, інжинірською й нотаріяльною палатами в справі нових податків. Збори виявили одно-згідність усіх промовців що до того, що скарбові власти накладаючи на членів вільних професій величезні нові податки, виявили повне і просто каригідне незнання відносин. Збори однодушно візвали президії вичислених палат, щоби вони почали енерґійну спільну акцію проти податкової шруби, яка грозить повною матеріяльною руїною для фахової інтеліґенції.

СУМА ВПЛАЧЕНИХ ПОДАТКІВ У ПОЛЬЩІ

А. В. доносить із Варшави: Від 1. січня до 31. жовтня вплинуло до дежавних кас безпосереднього податку 94,659,290,000 мп., з чого на надзвичайну даниму припадає 71.188,580.000 мп.

ВИЛИВ ВИСЛИ ПІД ВАРШАВОЮ

В наслідок напливу криги з горішних допливів Висли, надбережні околиці під Варшавою опинилися під водою.

НІМЦІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ ПРО СВОЮ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ ФРАНЦІЇ

МОСКВА, столиця Московщини, 19. січня. — Тутешня німецька амбасада видала комунікат, в якому заявила:

1. — Німці ведуть в долині Рур політику пасивного (безчинного) опору проти французько-бельгійського наїзду.

2. — Німецьким урядовцям в нападеній области видано наказ, щоби не виконували наказів французької влади.

3. — Власники приватних копалень в Рурщині заявили, що не повинуються приказам Франції і приймуть на себе всі наслідки своєї постанови.

Німецький амбасадор в Москві фон Брокдорф-Ранцав, котрий був виїхав на короткий час до Берліна, вертається поспішно до Москви.

НІМЕЦЬКІ КОПАЛЬНЯНІ РОБІТНИКИ ГРОЗЯТЬ ФРАНЦУСЬКІЙ ОКУПАЦІЙНІЙ ВЛАДІ В ДОЛИНІ РУР ҐЕНЕРАЛЬНИМ СТРАЙКОМ

ЕССЕН, Німеччина, 19. січня. — Найвисша управа німецьких державних майнерських рад радила вчера пополудні дві години над справою проголошення загального страйку в области, яку окупували Французи.

Управа закінчила нараду рішивши вислати делеґацію до французького ґенерала Деґута в Дісселдорфі і домагатись:

1. — Випущення увязнених копальняних урядовців.
2. — Усунення французького війска.
3. — Покинення забору пруських державних копалень.

Покищо майнери будуть ще далі працювати аж до часу, поки не почують відповіди ґенерала Деґута.

ФРАНЦУЗИ ЗАЧИНАЮТЬ АРЕШТУВАТИ УРЯДОВЦІВ НІМЕЦЬКИХ КОПАЛЕНЬ УГЛЯ

ДІССЕЛДОРФ, Німеччина, 19. січня. — Вчера вечером арештували тут Французи д-ра Шултіюса, скарбника сього округа, за се, що не хотів їм дати інформацій про оподаткованне населення.

А нині сполудня увязнили вони тут сімох директорів копалень угля. Найважнійшою особою між арештованими є Райхштайн, директор державних копалень в долині Рур. Його арештовано за се, що відмовився дати інформації і папери про справу праці в копальнях угля.

ФРАНЦУЗИ ЗАБИРАЮТЬСЯ НА ДОБРЕ ДО НІМЦІВ В ДОЛИНІ РУР

ПАРИЖ, 19. січня. — Французька окупаційна влада забирається таки на добре до Німців в долині Рур.

Французи забрали копальні угля під свій нагляд; захопили у свої руки митові (цлові) уряди; наложили 40% мита на уголь, який вивожено би до Німеччини; і захопили відділи німецького державного банку в Рурщині.

КАЖУТЬ, ЩО ФРАНЦУЗИ БОЯТЬСЯ ДАЛІ ВЯЗНИТИ КЕРМАНИЧІВ НІМЕЦЬКИХ КОПАЛЕНЬ

БЕРЛІН, 19. січня. — Сюди доносять з Рурщини, що Французи бояться арештувати всіх власників і керманичів угольних копалень, аби сим робом не прискорити вибуху загального страйку в цілій занятій области.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЗИВАЄ ДО СТРАЙКУ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ І В КОПАЛЬНЯХ ПРОТИ ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 19. січня. — Німецьке правительство видало наказ німецьким зелізничим робітникам в Рурщині; щоби не перевозили угля ані війска для Франції.

Німецьке правительство прирекло поміч власникам копалень і робітникам в долині Рур, коли вони переведуть там загальний страйк проти французької окупації.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ БЕРЕТЬСЯ ГОДИТИ ФРАНЦІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ

ЛОНДОН, 19. січня. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що британський премієр Бонар Ло не гадає зачинати переговорів для погодження Франції з Німеччиною. В усякому разі він з таким пляном не буде спішитись.

ПАРТІЯ ПРАЦІ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ РУРЩИНИ

ЛОНДОН, 19 .січня. — Посли з ґрупи англійської Партії Праці, які є найсильнійші в англійському парляменті по консерватистах, приготовляють велику демонстрацію в парляменті проти французької окупації німецької території.

ІТАЛІЯ ПОКИДАЄ ЗАХОДИ ПОГОДИТИ ФРАНЦІЮ З НІМЕЧЧИНОЮ

РИМ, столиця Італії, 19. січня. — Італійське правительство пробувало робити заходи для погодження Франції з Німеччиною, але се йому не вдалось, бо жадна із сторін не виявила охоти до уступок.

З уваги на те італійське правительство покинуло гадку мирення ворогів.

В тутешних урядових кругах кажуть, що Франція найбільше завинила, що держала свої пляни окупації Рурщини в тайні перед другими аліянтами.

Запевняють також, що Італія не візьме участи у військовій виправі проти Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіти і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За зворошення рукописів редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ ТРЕБА ТЕПЕР СПІШИТИ З ЖЕРТВАМИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

Громадянин Теодор Пташинський з Майнерзвіл, Па., пересилаючи свою жертву на Фонд Негайної Допомоги, пише:

Наша громада припізнилася тепер з жертвами на оборону рідної землі. Якось у нас не так як по других громадах, але думаю, що на днях справа піде краще. Та я ждати на других не хочу, а пересилаю тимчасом пять долярів вже тепер. Думаю, що ми тепер повинні всіми силами поперти наше Правительство та боротьбу в старім краю, бо наближається час, коли буде можна легко прогнати Ляхів з Галичини. Французький наступ на Німеччину зробить напевно в Европі велику колотнечу, а то повинно нас Українців тішити. Франція і її сестра Польща готові леда година провалитися. Тоді треба нам бути готовими до останної боротьби. На то не повинні ми Українці під теперішну хвилю забувати, а організуватися та збирати центи на той рішаючий бій.

Теодор Пташинський.

У СПРАВІ НАСИЛЬНОЇ ЛЯЦЬКОЇ РЕКРУТАЦІЇ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Віденський тижневик „Український Прапор" у виданню з 6-го с. м. повідомляє:

Президент Української Національної Ради Східної Галичини др. Евген Петрушевич вніс дня 26-го грудня, 1922, ДРУГИЙ ПРОТЕСТ проти безправної польської рекрутації українського населення в Галичині, до головних аліянтських держав.

В тім протесті покликується на протестову заяву Української Національної Ради у Львові з 15. грудня, 1922, та домагається, щоб головні аліянтські держави яко правні суверени Східної Галичини негайно скасували безправний рекрутаційний розпорядок польської окупації та заборонили побір рекрутів до польського війска у Східній Галичині.

ПОЛЬСЬКІ РЕКРУТАЦІЇ.

З приводу військової бранки, зарядженої Поляками у Сх. Галичині, цілі села залиті війском, поліцією і жандармами. Призиваних стягають ляцькі збіри на силу перед поборові комісії, а на тих, що ховаються, устроюють формальні польовання. В Козівці в козівськім пов. на 24 призивних ставилося перед комісією всього двох і то латинників. Усі инші поховалися. З тих зловлено 12-ох і відставлено до комісії в Козовій. У Кривім тогож пов. в ночі перед бранкою приїхали до села улани, постягали всіх уроженців 1900 і 1901 р. з ліжка і другого дня відставили до поборової комісії. — В Мшанци старосамбірського пов. жандарм Шалайко, взявши до помочи кількох жовнірів, пішов по хатах глядати покликаних. Озлоблений безуспішністю сеї нагінки став зганяти свою злобу на родинах призивних, побиваючи їх. А жовніри вправді не брали в сих боях участи, затеж рабували скрізь у селі курки, збіже, шкіри і т. ин. — В Білій чортківського пов. ловили жандарми призивних цілу ніч. Зловили разом 14-ох. — У Вілобожниці зловили жандарми Данила Румяного й Василя Павшка. — В Утрині на 24 покликаних зловили 5-ох. — У Швайківцях на 16 покликаних зловили в ночі 3-ох: Антона Гуменюка, Михайла Баратовича та Івана Політичку. — В Ягольниці Старій стягали хлопців з ліжка до „ґміни". — В Струсівці рабували жандарми в людей кури й качки. — В Колиндянах робили жандарми ревізії у батьків покликаних, стріляли з карабінів на пострах і допускалися тут инших насильств. — В Улашківцях зібрали по хатах 24-ох хлопців та відвезли до Чорткова. — В Скородинцях покликано 7-ох Українців, з котрих пять ховається. Між тими є Степан Добрушин і Іван Гардамала, які весь час служили в У. Г. А. — В Бережанщині не станув до бранки добровільно ніхто, з виїмком малого числа Жидів. — В коломийськім пов. спало до села Бучачки в ночі з 20. на 21. м. м. одинайцятьох жандармів, щоб забирати до війска „добровольців", які не ставилися у приписанім часі до бранки. Хлопців без огляду на нічну пору годі було відшукати. Розлючені тим жандарми побивали свояків призивних, між иншими Мих. Цибуляка, Мих. Кульчицького, Івана Пернеровського й Івана Джамана. — В Рудні львівського пов. стерегли жандарми призивних від 3. год. досвіта й доставили їх на станицю польської поліції в Зимній Воді. — В Надвірянщині прибула до Назавізова карна експедиція, яка грабувала харчі в цілім селі. Новобранці поховалися. Ляцькі збіри намагалися кождого зловленого переконувати про те, що при польськім війску буде дуже добре, а хто з тих, що поховалися, зголоситься „добровільно", той караний не буде. Так вербували охотників через чотири дні, а як мали досить, поїхали вербувати до сусідного села Гвозда.

ПАМЯТАЙТЕ НА

ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Українські громади в Америці! Бороніть Рідний Край, памятайте на Фонд Негайної Допомоги. Складайте жертви громадно і сейчас, а шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

НАША БАЙДУЖНІСТЬ.

Коли візьмемо в руки послідний спис Національної Позички, то побачимо, що ту Позичку зложили 292 українських громад в Америці. Між ними було 27 громад, з яких кожда зложила найменше 1,000 дол. на Позичку. А 132 громад жертвувало знова найменше по 100 долярів.

Для порівнання візьмім тепер під розвагу послідний спис Фонду Негайної Допомоги. Переглянувши його, завважимо, що на Фонд зложило до сього часу всего 131 громад. Значить, **більше як половина** громад, які складали на Позичку, не зложили **ніодного цента** на Фонд. Правда, що ті громади, яких тут бракує, невеличкі і бідні, але й вони не повинні відтягнутись хоч від найменьшої жертви на оборону Рідного Краю.

Висше тисячі долярів зложило на Фонд Негайної Допомоги пять громад, а висше сто всего 32 громади.

Ми побачимо дальше, що коли зважимо, що приміром одна з тисячних громад, Янґставн, О., зложила тепер 15 дол. на Фонд, друга з них, Бейон, Н. Дж., 10 дол., а знова така тисячна громада як Скрентон, Па., не дала ще **ніодного цента,** то зрозуміємо вже на тих примірах, чому збірка на Фонд Негайної Допомоги йде так пиняво.

І ще одно. Поминувши вже таку громаду як Джанставн, Па., і їй подібні, які були і остали **глухими і німими на всякі народні поклики,** маємо ще до діла з такими громадами, в яких мимотого, що там живе чимало наших свідомих людий, які розуміють справу, допомогова визвольна акція як слід не наладжена. До таких громад належить в першій мірі Олифант, Па. Ні тих кілька сот долярів добутих в Олифант на Позичку, ні послідні жертви на Фонд в квоті 25 дол. не відповідають ні численности ні матеріяльній спроможности олифантських Українців. Се може бути жертва від одного бідного бизнесмена, а не від кількох тисяч свідомих олифантських Українців, між якими є банкирі і кількадесятьтисячні бизнесмени. Коли малі лемківські громади складали на Позичку тисячні суми, а тепер знова жертвували на Фонд по кілька сот долярів, то наші браття-Лемки з Олифанту чейже також не повинні остати позаду!

І ми віримо, що не останут. Віримо, що ті від серця кинені слова дійдуть не тільки до щирих сердець олифантських Українців, але й до Українців у Скрентоні, Вилксбері, Бейоні, Джанставні, Шенандо і т. д.

Українські громади! Збірка на Фонд Негайної Допомоги вже кінчиться. Не будьте байдужні хоч в тій послідній хвилі, бо рідний край глядить на нас і простягає руку з просьбою о поміч. Переведіть у себе як найскорше збірку на Фонд та старайтесь задержати те почесне місце, яке Ви мали попередно у збірці на Позичку Національної Оборони!

К. Лавріновuч.

„ОТАМАН МАХНО" В ПОЛОНІ?...

(Замітка).

Серед безконечного ряду ватажків народнього руху на Великій Україні, в добу т. зв. „отаманщини", постать „запоріжського отамана" Махна з Гуляйполя являється найбільш характерною для зрозуміння сучасного положення селянських мас. Ріволюція, на яку селянство покладало всі свої надії, дала народові землю, але не дала того, що необхідне для спокійної праці, — права... Сталося так, як каже сучасний поет Павло Тичина:

„Що тепер всім воля,
Врізали вам поля,
В головах тополя,
А голів нема"...

Єдине, що зосталося для всіх можливим, це повстання... Повстання проти жорстокости окупантів, повстання проти ворожих московських урядів — „білого" й „червоного", повстання проти насильства „своїх куркулів" і, нарешті, повстання проти того всього, що уявляє собою таку, чи иншу владу, яка зобовязує до послуху й вимагає якогось правопорядку.

Весна „отаманщини", що розвивалася й цвіла на протязі всього 1919 року під гаслом самостійности, давно вже минула і призвичаєна до всяких заколотів маса, легко пішла до тих, хто не визнав себе переможеним і „воював" далі, вважаючи таке „воювання" єдиним можливим засобом істнування.

„Білі" хочуть забрати владу до своїх рук для того, щоб мати коло визискувати, „червоні" домагаються її виключно для своїх грабіжницьких цілий, український уряд хоче також якогось режиму і все це не припадає до серця зревольтованої селянської маси, яка призвичаїлася жити „сама собою", зовсім не рахуючись з тими наслідками, які дає це життя. Коли український уряд, забіраючи владу до своїх рук, передовсім намагався вставити правний порядок, що свідчивби про якісь ознаки державности, то селянство співчувало, але участи ближчої не взяло в праці свого уряду і в боротьбі його з напастниками, більше звертало увагу на особисту користь... „Червоні" визволяли від усяких „буржуазних" повинностей, але заставляли робити повинність „революційну", яку робив один тільки робітник. Щодо „білих", то ці просто тягли до старого ярма, а тому зрозуміло, що крім „куркулів", які навіть національно несвідомі, ніхто за ними йти не міг...

Повстанчий рух під гаслом самостійности, початок якому дала Директорія, мав своїх чесних проводирів, з яких перше місце безумовно займав селянин-учитель з м. Трипілля (на Київщині) отаман Зелений. Вся його боротьба і праця, яка тяглася трохи більше одного року, дійсно була визвольною і творчою, цілком аналогічною з боротьбою і працею „козацького батька" Семена Палія. Як той, так і цей, визволяючись від чужинців-панів, старалися зміцнити себе організацією сил, але як у того, так і в цього не було повного довірря до державної влади, стремління якої були для його майже ворожі. „Шляхтянство губить нас", — казав Палій своїм козакам і в той-же час все-ж таки намагався бути в згоді з гетьманом Мазепою. Зелений бив ґенералів, але хотів бути слухняним камянецькому урядові, який оточив себе тими самими „ґенералами"...

Все це належить тепер до історії і згодом знайде собі певне освітлення. Нам наразі приходиться говорити про те, що ще не перешуміло і що являється для нас болючою темою.

„Запоріжнський отаман" Махно! Хто він і звідки? Про нього вже три роки пишуть і говорять усі ґазети в цілому світі, а він начеб-то „нічого собі"...

Яку постать з минулого прирівняти до його невеличкої середнього росту, міцної і жвавої постаті? Богун буде занадто кремезним, Кривонос неохайним, Залізняк сантиментальним, а Кармелюк про невихованим і темним мужиком... Одначе, в нього є всього потроху: шляхетність Богуна, жорстокість Кривоноса, відданість Залізняка і щирість Кармелюка. Сам він не „полковник" і не „розбійник", а просто селянин з м. Гуляйполя, народний учитель Махно, який зазнав на власній шкірі „легку руку" царського жандарма, що гнав його за „крамолу" в далекий Сибір і який перетерпів усе, що лише повинен перетерпіти той, що не визнає нікого і нічого, крім одної волі, волі і волі...

„Тепер ви, громадяне, вільні! Ви цілком вільні! Не буду вам відновляти ніяких урядів і заводити управ, а пропоную жити так, як я живу!" — звучало його оповіщення до мешканців Катеринослава після того, як він вигнав звідти Денікінську „білу наволоч".

„Що то за воля, коли вас змушують до неї!" — заявляє він у Бердянську до робітників, вигнавши звідти большевицьких „червоних заволок".

Про український визвольний рух висловлюється так, що „нічого з того не буде, доки не буде цілком вільної військової организації, яка вміла-б чесно боротися"...

Що саме розуміє під такою организацією, — невідомо. До сього часу його ватага складалася в більшости з відчайдухів, яким тісно було в залогах инших ватажків і які не могли утриматися в рядах ні одної реґулярної армії, хоч сам Отаман Махно, дивлячись на обставини, підписував „згоду" з „білими" й „червоними", а також пробував у 1919 році підписати таку „згоду" з камянецьким урядом У. Н. Р., для чого на протязі одного тижня перебрався зі своїм „штабом" і головною частиною ватаги від Катеринослава до Липовця, на Київщині. Одначе, вже з перших кроків своєї „діяльности" на Правобережу викликав таку ворожнечу серед населення, що не дивлячись на всю свою безпардонну вдачу, мусів вертатися назад до свого рідного Гуляйполя.

Головна „резиденція" Махна — Гуляйполе, основний терен його діяльности — Запоріжжа. Тут він родився і виріс, тут він учителював, тут його кривдили і тут він став месником і протестантом проти всього, що має в собі тенденцію бути панським, або просто державницьким.

Перші свої виступи з Гуляйполя скерував він проти Німців та гетьманців, вбачаючи в одних звичайних окупантів, а в других запроданців. Гуляй Поле стало тоді центром усіх покривджених, незадовольняних і просто авантуринків, яким досить легко було маскуватися під ідейний анархізм Крапоткіна, якого властиво тримався Махно. Там-же засідала Гуляйпольська Селянсько-Робітнича рада, яка допомагала йому в його бойових операціях проти Німців і допомагала так, що коли Німці захотіли заволодіти Гуляй Полем, то мусіли заплатити за це дуже дорого. Ціла дивізія піхоти при допомозі кінноти й артилерії на протязі цілого тижня облягала містечко, несучи величезні страти, а коли вступили, то Махна вже й сліду не було. Він так влучно вибрався в Дніпровські плавні, що ніхто навіть не помітив. Ціле літо він непокоїв Німців і гетьманців по всій Катеринославщині і будучи оточений, завжди викручувався. В осени 1918 року, коли було повстання Директорії, він заняв Катеринослав, але коли почув, що наближається українське військо, здер добру „контрибуцію" і подався в плавні...

Нарід тоді масово симпатизував Директорії і Махнові грозила ліквідація. Бажаючи врятувати своє становище, він увійшов у „згоду" з червоними і тримався їх доти, доки знов не опинився в Катеринославі. Тоді відмовився їх слухати і в спілці з Григорієвим попробував стати на „власні ноги", себто: завести анархічний устрій від Катеринослава до Одеси, де в той час перебував Григорієв, викинувши французький десант у море...

В одному херсонському містечку відбулася „нарада" двох „отаманів", яка скінчилася тим, що Махно вбив Пригорієва. „Григорієвці" рішучо стали на бік української влади і розсипалися по всіх повстанчих загонах, що боролися за самостійність, а Махно, ще позмагавшись трохи з „червоними", почув поза плечами нового ворога — Деникина, з яким і підписав „згоду"...

Деникин охоче користав з його послуг до того часу, доки він був потрібний, але коли почув себе сміліщим уже у Київі, то дав наказ знищити його. Махно довідався про це скорше, ніж ті, що мали виконати цей наказ, і негаючи часу, сам ударив... Оточений звідусіль Деникинцями, він бив їх і на ліво і на право, заки не стомився... Тоді прибув особисто до Камянця підписувати „згоду"... Звичайна річ, що такої „згоди" ніхто з ним не робив, а його самостійні виступи на Правобережу скоро відтрутили від нього навіть найбільших тутешніх горлорізів, які все-ж таки памятали й за те, що боряться за визволення Рідного краю... .

Після того, Махно ввійшов у спілку з якимсь „отаманом Шкурою", який оперував на Полтавщині, яко „анархист", але довго з ним не спілкувався через його „нерішучість"...

В часи наступу Врангля, він виступав проти „червоних", яко „союзник", але коли діла Врангля стали непевні, він скористався цим для замирення з „червоними" і допомагав їм бити свого „союзника"...

В ті часи в його особистім життю відбувалася несподівана зміна. Нарешті він одружився з женщиною, яка нічим не уступала його вдачі, з тією лише ріжницею, що вона визнавала боротьбу через освіту і рішучо змагалася за українську школу з представниками всіх ворожих влад, при чому часто підіймала формальні „кшільні повстання", будучи сама всього лише сільською вчителькою. Цю жінку він любив давно і через неї, як кажуть, Григорієв наклав головою, якому вона симпатизувала...

Та романтичний бік справи нас не цікавить! Головне те, що ця женщина, зробившись жінкою Махна, зробила його національно свідомою людиною і так розпочав з „червоними" боротьбу не на життя, а на смерть, яка тяглася до середини літа 1921 року.

Маючи головну ватагу в девять тисяч чоловіка, яка перекидалася з одного місця на друге, як буря, будучи забезпечена кіньми й так званими „натачанками", себ-то — маленькими двохколісними візками, на яких можна було їхати і одночасно провадити скорострільну стрілянину, він наганяв справжній жах на ту місцевість, де зявлявся. Поза головною ватагою, мав ще десятки дрібних загонів, якими командував його приятель і „адютант", матрос Щусь. В часи рішучих і більших боїв, всі загони стягалися до головної ватаги, що разом досягало до поважної лічби, що часто виявлялася коло 30,000 людей... Ці 30,000 відчайдухів, для яких життя — жарт, а смерть — дурниця, ураганом налітали на свого ворога і нищили його. Большевики, справившись із усіми контрреволюційними фронтами, рішучо взялися нищити повстанців, а в першу чергу звернули увагу на Махна. Щоби „зліквідувати" Махнівщину, відразу вислали на неї дві армії, в склад яких входили три дивізії дончаків Буденного, і Махнові після декількох невдалих боях, прийшлося залишити Катеринославщину й податися на Херсонщину. Примусило його зробити це ще й те, що в Катеринославщині роспочався в наслідок руїни та неврожаю справжній голод. Коні, які були першим засобом для його боєвих маршів, або виздихали, або їх „побратими" самі забивали для харчування, а инших засобів не було... На Херсонщені ждало його це саме... З рештками своєї татаги він помандрував на Поділля й передістався через Дністер до Бесарабії, де був інтернований Румунською владою... Тут йому із жінкою і „товариством" прийшлося пережити трохи неприємних хвилин, бо „червоний" уряд України раз у раз висилав до румунського уряду ноти, в яких вперто домагався видачі Махна, яко звичайного „державного злочинця і бандита"... Румунський уряд всіми можливими засобами відмовлявся і все покликався на міжнародне право азилю, якого він не міг нарушати і яким користується Махно. Одначе, нарешті він уже згодний був задовольнити вимоги „червоного" уряду України, тим більше, що Махно зі своїм товариством зник із табору й опинився в Бесарабії, викликаючи там неспокої і навіть щось подібне на повстання. Побачивши, що рано, чи пізно, а його затримають тут, тим більше, що тут він не почував себе так певно, як на Запоріжу, — весною 1922. року він перейшов через румунсько-польський кордон до Галичини. Тут його затримали й хотіли перекинути назад до Румунії, але румунська кордонна варта рішучо спротивилася звороту, будучи рада з того що він сам покинув Румунію.

В Галичині йому не довелося бути ні одного дня, бо його відразу відіслали до табору інтернованих у Стрілкові, разом із жінкою і 95 „товаришами", які перейшли з ним польський кордон. Опинившись у таборі інтернованих, він якийсь час мовчки слухав, як його лаяла польська буржуазна преса і як польські пани вимагали над ним суду за знищені їх маєтки на Україні, але для того мало обвинувачувати, а треба було доказати, що ті маєтки знищив якраз він. Таких доказів не було і Махно не звертав на те ніякої уваги. Але скоро „червоний" уряд довідався про його перебування в Польщі, як став вимагати його видачі. Польський уряд відповів, що не видасть і заявив, що має його сам судити... Як я вже згадував, не було тільки **причини** до сього. Скоро така причина трапилася. Махно несподівано зник з табору і його придержали вже аж на межі Східної Галичини. Польська преса підняла крик, що він мав намір підняти тут українське повстання, знайшлися навіть якісь компромітуючі документи і йому заявили, що він „не є тепер інтернований, а **полонений"** і відвезли до Варшави, де посадили в тюрму. Через якийсь час зникла з табору і його жінка. Зловили її також в дорозі до Галичини. Арештували і повезли до варшавської тюрми. „Махновці" зосталися самі, але не журяться. Не журиться і їх „отаман". Щойно стало відомо про втечу Махнової жінки. Зникла з тюрми, як камфора. Всі розшуки не дають нічого. Наслідком цього, коло самого Махна збільшено варту. Одначе Махно не тратить гумору і в своїх розмовах зі слідчими та інтервюерами брукової преси тримається надзвичайно гордо й самовпевнено.

„Суд, як і палиця, — каже він, — має два кінці. Коли одним кінцем ударити по одній голові, то другий кінець завжди може дістати по другій"...

Цей „полон" Махна, як і те все, що досі з ним ділося, дало привід до появи нових легенд про цього „запоріжського отамана", які раз у раз появляються навіть у польській пресі і які для якого небудь Конон Дойля були-б не оціненими матеріялами для створення великої сензаційної повісти. Приходиться тільки пожалкувати, що ще й досі в нашому літературному світі не звернено на се належної уваги. А буде великий жаль, як ро скористує хтось із чужинців, передовсім — Поляки та Москалі. Повість про Махна, булаб повістю нашого сучасного, перед яким блідне Руїна і стає смішною Коліївщина.

Львів, 7. грудня, 1922.

ЗАЯВА.

Сими днями появилася в українській пресі в Америці **осторога** управи Самопомочі українського військового табора в Йозефові, в Чехословаччині, підписана дд. Корнилом Крушельницьким, Іваном Вайґертом і Михайлом Грубою, проти безіменних збірок в Америці.

Авторам остороги ходило головно о збірки на поміч для українського війска в Чехословаччині. Вони підносять справу **безіменних** збірок, які оголошується для українських жовнірів-скитальців, а могли би бути ужиті на інші цілі.

Я гадаю, що така осторога є все впору. А особливо тепер, коли появляються безіменні птахи і виринають то тут то там безконтрольно.

Одначе також могло би впасти підозріннє і на других, котрі переводили подібні збірки, а котрі в нічому не провинились. Я хочу звернути увагу на **Різдвяний Дар для Українських Січових Стрільців, який зібрано в Ню Йорку** в падолисті і в грудні минулого року.

Згадана осторога могла би викликати непорозуміннє і підозріннє, що вона відноситься і до нюйорської збірки. На се навіть звертали мені увагу Українці в Ню Йорку, бо і тут збирано жертви рожевими конвертками. Длятого я отсим хочу вияснити нюйорську збірку.

Сю збірку переводила Українська Ліга Аемериканських Горожан в Ню Йорку, в днях 19. і 29. падолиста, 1922. Збірки були наперед заповіджені в пресі і відбулись явно та прилюдно дня 19. XI. м. р. в церкві вчасі панахиди по полягли Стрільцях і 29. XI. м. р. в Народному Домі на стрілецькому вечері. Обі збірки принесли загальну суму 300 долярів, які вислано на руки проф. д-ра Смаля-Стоцького в Празі на різдвяну вечеру для українського галицького війска в таборі в Йозефові, в Чехословаччині.

Сі гроші др. Стоцький одержав перед українським Різдвом і безперечно за них наше військове товариство в Йозефові мало вечерю.

Про одержаннє гроший свідчить письмо, яке Ліга в Ню Йорку одержала від проф. Стоцького.

Воно звучить:

Прага, дня 2-го січня, 1923.

Вельми Шановний Пане Стефане Дембицький в Ню Йорку.

Вашу ласкаву посилку триста долярів для Січових Стрільців в Йозефові на Різдвяну вечеру і Ваші щирі бажання для них я отримав і прошу Вас і Українську Лігу Горожан в Ню Йорку приняти за се мою найсердечнійшу подяку. Гроші як найскорше дістануться до Йозефова.

Враз з сердечними бажаннями веселих свят і щасливого Нового Року приймить мій низенький поклін.

Др. Смаль-Стоцький.

Гадаю, що отсе вияснення вистарчить і ніхто не буде підозрівати, що безіменні збірки власне переводила наша Ліга а навпаки, признає, що Ліга переводила їх явно і післала гроші так як саме пишеться в осторозі Самопомочі.

Ню Йорк, Н. Й., 19. січня, 1923.

Степан Дембицький,
голова Української Ліги Американських Горожан в Ню Йорку.

Василь Атаманюк.

НЕ ЗАБУДЬ ЖИТИ.

Для кого зозулька кує,
А кому пташки щебечуть,
А по кім дівча сумує,
А кому на гріб квіт мечуть.
А кому весна сміється,
Мені все те, все байдуже:
В світі, як коли придеться,
Доля збитка все уструже!
Завтра важне, та незнане,
Вчора — шкода говорити,
Та сьогодні, тям, мій пане,
Не забудь сьогодні жити!
Плян будучий добре снути,
І минувщість може вчити,
Тільки, тільки не забути,
Що сьогодні треба жити!

СЕ И ТЕ.

РАБ РАБОМ.

Навіть „Ежедневні" подали вістку про те, що Военно-редакційний Совіт Української Військової Округи на „радянській Україні" видав підручник географії, а в ньому написав, що є один „руский" народ з одною мовою і одною вірою, а з трома нарічами: „великоруссов, малоруссов и белоруссов".

Не помістив, однак, вістки на чільному місці, але запхав її в кутик, аби ніхто її не доглянув. В добавок загребав її під купою лайки на українських патріотів на Буковині, на діячів в Америці, на всіх і вся, лишень не на московських патріотів з „української військової команди".

КРУТИ-ВЕРТИ...

Цікаве виправдання для сього кроку подають „Ежедневні". Пишуть вони, що „военно-редакційний совіт української військової округи на радянській Україні" тому написав про один народ, одну мову і одну віру, що він географії не знає.

„Не зашкодилоби Военно-редакційному Совітові Української Округи навчитися самому вперед початкового курсу географії і аж потому других вчити." — пише видно якийсь фаховець по географії в „Ежедневних".

Значить, в поступку военної команди нема нічого другого лишень проста глупота, само незнання географії, простеньке собі забирання голосу в незнаній собі справі. Просто, маловажна справа, якою навіть займатися не потреба.

Нам не здається, що навіть межи читачами „Ежедневних" найдеться богато таких, які повірили редакторам, що автори большевицького підручника справді такі дурні географи, як з них нюйорські паничі хочуть зробити. Навіть межи читачами „Ежедневних" найдуться люди, які будуть знати, що складати слова большевицького військового уряду про один „русский" народ на незнанне географії се викрут, не гідний чесної людини.

Лишень падлюка може повірити, що Москалі тому пишуть про „один народ", бо вони географії не знають. Лишень московський наймит може дурити свій народ, що Москалі тому говорять про „один руский народ", бо вони не навчилися географії від редакторів „Ежедневних". Лишень ляцький наймит може говорити, що Падеревський та Пілсудський тому не забирають Галичину, бо вони не навчилися географії та не довідалися, що там живуть не Поляки, а Українці. Лишень Янків за ляцькі охлапи може вірити в незнанне географії ляцькими наїзниками, лишень московські агенти можуть вірити, що Москалі тому йдуть на Україну, бо вони географії не знають.

ТЕЛЯ ПЕРЕД НОВИМИ ВОРОТАМИ.

Кажуть „Ежедневні":

„Якби такі курси географії видали російські монархісти, то сім в нас тільки сміх викликали, але коли їх видав Военно-Редакційний Совіт Української Військової Округи на Радянській Україні, то годі вже не сміятися, а дивуватися треба".

Ось так „Ежедневні" представляють себе телятем, що станули перед новими воротами, тоді як вже й воробці давно щебечуть про московську імперіялістичну політику супроти України.

ЇХ ПОРІВНАННЄ

„Ежедневні" дуже кепське порівнання вибрали собі, наводячи російських монархістів. Що російські монархісти не є приятелями українського народа, се вже відай і в „Ежедневних" знають. А всеж таки у „Ежедневних" відай не знають, що російська царська академія наук в Петрограді, котрої головою був самий цар, видала в 1905. році памятний протест проти обмеження українського слова.

Коли сей протест порівняти з географії большевицьких учених, порівнанне не вийде на користь большевицької науки.

ПОЛІТИЧНИЙ ДОН КІХОТ

Еспанський письменник Сервантес росповідає про напад збожеволілого рицаря Дон Кіхота на вітряки, які він взяв за страшних велитнів.

Редактор „Народної Волі" пішов слідами героя Серватеса. Шукаючи за нагодою для геройських вчинків, сей герой махнув довжезну статтю против уряду Петрушевича за те, що, мовляв сей уряд вірить в здобутте волі українському народови лишень дорогою писання нот до аліянтських урядів. Дон-кіхотизм такого писания лежить в тому, що пан редактор „Народної Волі" має лише писати такі річи мимо сього, що уряд Петрушевича від кількох місяців накликує український народ до революційної боротьби в краю та самий в тій акції бере участь та фонди для неї старає.

Коли є яка ріжниця межи редактором „Народної Волі" та Дон Кіхотом, то хиба та, що Дон Кихот взяв за великанів-підпирачів чужі вітряки, а пан редактор бореться проти вітряків, ним самих набудованих.

ДВІ МІРИ

Пан редактор „Народної Волі" дуже гнівається на уряд Петрушевича за його ноти до аліянтів проти одної або другої кривди Поляків над українським населенням.

Той самий редактор не гнівається, як іменем українського народа виступить якийсь „діяч" і запише аліянтам увесь український народ, з його землею, рухомих і нерухомим добром, з його майном на землі й під землею, з його предками й наслідством.

Такий „діяч" в очах пана редактора великими політиками, такі пани є союзниками пана редактора. Зате Петрушевич, як запротестує проти якого ляцького насильства, заслугує на пятно зрадника.

Нема то як політична дон-кіхотерія.

ЖЕРТВИ НА ЖУРІВСЬКУ ЦЕРКОВ, ПОВІТ РОГАТИН, ГАЛИЧИНА.

Спис жертводавців:

Юліян Озарків $20.00; Евстахій Озарків, Андрій і Марія Гречух, Микола Серлек і Дмитро Капелюх по $10; Федор Мартиняк, Петро Беркий (Яця), Гринь Андрухів, Кіндрат Фарнега, Анна Сенів, Наталія Сенів, Анастазія і Параська Озарків, Іван Крижановський, Дмитро Гаврилюк, Казимир Беркий, Катерина Динега, Іван Озарків, Катерина Шпак, Христина Ратушна, Марія Федишин, Петро Озарків, Анна Балук, Станислав і Зофія Сенів по $5.00; Анастазія Бобик і Іван Бланий по $3.00; Пилип Стасюк, Атанизій Сенів, Анастазія Голіцка Анастазія Бритина, Анна Носик, Юліян Мацик Анна Гагда і Анна Кравчук по $2.00; Іван Лешинський, Микола Корпіз, Михайло Олійник і Федор Тисьменко по $1.00. — Разом $176.00.

Решта жертв прошу слати на адресу: Ю. Озарків, 259 Bergen Street, Brooklyn, N. Y.

ЗА КОМІТЕТ:

Юліян Озарків, Евстахий Озарків, Микола Серлек.

ДОПОВНЕННЯ ДО ПОПЕРЕДНІХ СПИСІВ ФОНДУ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ.

1. З громади Бутлер, Па.
   Максим Ковтак $1.00
   Іван Масяк 2.00
2. З громади Вилмингтон, Дел.
   Іван Цицик $1.00

ДОПИСІ

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

З протестаційного віча.

На поклик „Обєднання", а заходом Клюбу Укр. Амер. Горожан в неділю дня 17. грудня, 1922, відбулися в нашій місцевости протестаційні збори, з котрих були вислані відповідні телеграми. На одну телеграму сенатор Фрілінгайсен прислав отсю відповідь на руки голови Клюбу, д. Ів. Ваверчака:

December 19, 1922.

Mr. John Waverchak,
President, American Ukrainian Cititzens Club, Perth Amboy, N.J.

My dear Sir:

This will acknowledge receipt of your telegram of even date relative to the Ukrainian situation.

I am very glad you have brought this matter to my attention and the same will receive my careful consideration.

With best wishes, I am

Sincerely yours,
Joseph S. Frelinghuysen.

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

Поміч українським інвалідам в Галичині.

Зі Львова одержали ми отсе письмо:

Львів, дня 24. падолиста 1922 р.

До Хвального Клюбу Українських Американських Горожан на руки Високоповажаного Пана Пилипа Щуцького в Перт Ембой, Н. Дж.

Управа „Союза Українських Інвалідів" почувається до милого обовязку зложити отсим щиру подяку Вам Братя-Американці за прислану нам жертву через „Краєвий Союз Кредитовий" в сумі 82 долярів. Віримо вам Братя, що жертва ця є дана Вами дійсно зі щирого серця і саме та Ваша щирість і чутке серце на наше надзвичайно прикре положення є для нас сто рази ціннійшим чим все инше. Се для нас Українських Інвалідів найкращий доказ, що наші тяжкі в нерівній боротьбі зусилля не пропали марно, що Український Народ мимо хвилевої побіди противника не уляг, а навпаки еще висше в гору підняв свій національний прапор в обороні котрого наставляли грудь свою теперішні Українські Інваліди. Під тим прапором згуртувалися всі без виїмку Українці так тут в Старому Краю, як і там алекдо за морем в Америці. Факт, що добра оборонців слушних прав українського Народу не є Вам обоятною, доказує аж надто наглядно як дорогою мусить бути для Вас судьба нашої Неньки-України.

„Щирого друга пізнається в нещастю" каже народня приповідка а Ви Дорогі Братя-Американці ділами доказуєте правдивість цих слів. Ми Українські Інваліди зі сльозами, радости в очах витаємо ту щасливу для нас вістку, що мов ясний сонішний луч продирається крізь нависли чорні хмари наших буденних злиднів, оживляє серця наші солодкою надією на краще завтра, бож ми не є забуті, не покинені на ласку жорстокої судьби, а нам співчуває та по своїм силам опікується нами весь Український Народ так як пристало на вірних Синів Неньки-України. Край наш, як відомо Вам знищений довголітною війною, не є всилі відповісти як слід всім фінансовим потребам нації. Вся наша надія на Вас Братя-Американці і ми віримо, що Ви зрозумієте прямо безвихідне положення 5.000 Українських Інвалідів не цофнете рук простягненої до нас своєї помічної руки, не пожалієте поділитися з нами куском тяжко здобутого хліба, так, як ми не жалували свого молодого в повні розквіту життя за кращу долю Українського Народу. Ми віримо, що Ви використаєте кожду нагоду (товариські сходини, забави, вечерниці, зізди, празники, весілля і т. д.) щоби зібрати хоцби малу жертву на „Фонд Українських Інвалідів"; а ми будемо благати Всевишнього, щоб благословив Ваш дім, Вашу родину та дарував Вам довгі і щасливі літа.

Еще раз просимо приняти від нас слова щирої подяки за оказану нам поміч, а письмо це просимо подати до відома Всім Високоповажаний Жертводавцям.

Остаємо з поважанием

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ:

З. Лукавецький, Ю. Гоцький, Сідельник.

Сини й Доньки поневоленої України!

Наші браття і сестри проливали кров свою за визволення вітчини. Вони не жалували ні крови, ні поруги, ні свого здоровля. Не оден, не одна, зісталися каліками. Чи тепер маливби їх зоставити поневіряти попід чужі плоти? Чи малиби їти за жебраним хлібом?

Ми їх брати, ми їх сестри, ми маємо сказати ні і сто раз ні!

Бо коли наші браття кров проливали за свободу свого народу, то вони проливали і за нас. Ми є на вільній землі Вашінгтона, заробляємо спокійно на свій „насущний", проте тепер повинніємо віддати якусь пайку і на наших братів, борців-героїв. Нашою повинністю є, помочи і то зараз! Там в краю передновок за плечима. Ратуймо, поки час, щоби свої на нас не плакали, а чужі не судили.

Жертви слати впрост до Львова, а найлучше через часопис „Свобода", а „Свобода" пішле, куди слід.

ЗА УРДД КЛЮБУ УКР. АМЕР. ГОРОЖАН В ПЕРТ ЕМБОЙ:

П. Щуцький, писар.

НАНТІ ГЛО, ПА.

Віче.

Місточко Нанті Гло, Па., віддалене всего 8 миль від міста Джанставн, Па. Мешкає тут до 150 українських родин, мають свою церкву, під церквою школу, а парохом є о. І. Палій.

Досі тут не було ніякого руху; так якби тут Українців не було; аж тепер той рух почався. В неділю, 14. січня с. р. відбулося тут віче. Людий зібралося як 200. Віче отворив о. І. Палій, пояснивши його ціль та уділив голосу редакторови д. Хандозі. Той в годинній бесіді представив зібраним події в Східній Галичині, події в світі і взвав зібраних до протесту проти Польщі за її окупацію Східної Галичини та до збірки жертв на фонд боротьби в Сх. Галичині.

Протестуючу резолюцію одноголосно ухвалено і вислано на руки президента Гардинга.

Другий бесідник д. В. Шабатура взивав зібраних до єдности і згоди — і спомагати рідну школу в старім краю та нашу армію в Чехословакії. Бесіди бесідників принято гучними оплесками.

На внесення о. І. Палія вибрано комітет, котрий того тижня (від 15. січня) має піти по хатах і збирати жертви на фонд боротьби в Східній Галичині. До комітету війшли добродії: Т. Малаховський, Лесьо Вонсьвят і Дмитро Мах. А добродійки: Текля Михалко і Олена Бабяк. Вони підуть по хатах; нехайже ніхто не відмовиться від жертви. Приміть їх і своєю лептою помагайте своїм рідним в старім краю.

В Нанті Гло, Па., живуть наші Українці-Лемки. Їх крок для одної справи треба похвалити, як і їх провідника о. Палія. Честь Вам і слава брати і сестри Лемки за Вашу працю. Бороніть рідний край від Горлиць по Чорне море, а всім нам засвітить зоря свободи.

Лемко Гр. Бабяк.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

До відома рочестерської громади.

За стараннем місцевих жінок відбулися збори 24-го грудня в домі 102 Джойнер стр., в справі заснования жіночого товариства.

На зборах обговорювано, як повинні наші жінки стати до праці враз з нашими мущинами та про те, що конче потреба, щоби наші жінки приставали до жіночих світських товариств і несли поміч рідному краєви і нашим братам в боротьбі проти відвічних ворогів нашого народу Ляхів.

Здавалось, що наше жіноцтво есть таке, що нічого не думає, тільки про те, щоби вхаті зробити свою роботу та що усьо решта ніяк нас не обходить. Але коли придивитись добре то воно так не є. Наші жінки, так як усі жінки других народів, прагнуть, щоби мати свої жіночі товариства і брати участь в громадській роботі. На доказ може засвідчити той факт, що на згадані збори не було великої агітації, а однак наші жінки явились на збори точно.

На зборах ухвалено піти колядувати на поміч боевим організаціям в Галичині. Сей перший крок наших жінок є доказом, що в наших жінок дух патріотизму есть сильний, однак не мають де його виказати, бо не мають жіночої організації. На зборах ухвалено скликати віче на 21-го січня. Тому кличемо до жінок нашої громади прийти на загадне віче при 102 Джойнер Стр., о третій годині. На віче буде говорити д. Мирослав Січинський і товаришка Хороша. До тимчасового уряду Жіночого Товариства зістали вибрані: Катерина Гнатків, предсідателька; Теодозія Романів, секретарка; К. Хороша, скарбник; Анастазія Ковтун і С. Дорофей, члени екзекутиви.

Теодозія Романів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Коляда на „Рідну Школу".

Українці в Брукляні це свідомі патріоти, які люблять цілим серцем бездольну нашу вітчину. Наші громадяни доказують ту любов до свого народу не тільки самими словами. При кождій нагоді вони стараються подати належну поміч нашим братам, які боряться проти ляцкого лукавства і насиля. А вже певне, що одними з передових патріотів є члени відділу У. Н. С. ч. 22 (тов. ім. Богдана Хмельницкого). І тепер, в часи Різдва, подумали ми, щоби піти з колядою і призбирати жертви на „Рідну Школу". Початок вийшов від Івана Кравчука і Миколи Пухаль, до яких прилучилися Мих. Баглай, Гр. Бардак, П. Свидзинський, Ю. Яринський, а відтак С. Глушко, Н. Братівник і В. Пясецький (титник).

На перший вечер Христового Різдва зібралисьмо около $75. Але браві Богданівці порішили, що підуть колядувати і другий вечер, щоби доповнити суму до $100.00.

У одній хаті ми стрінули колядників з російсько православної церкви. Коли їх дірігент довідався, що ми збираємо на „Рідну Школу", він росказав свому хорови відспівати нам „многая літа". У відповідь наші Богданівці заспівали отаку коляду:

Вселенная веселися,
Ввесь народе пробудися,
Бо Лях-ворог вже газдує,
Ріже, палить і мордує,
Наших братів, сестер, батьків і дітий!
Вже прийшла та важна година
Всіх нас кличе Україна,
Чим скорійше поспішаймо,
Всі до купи ся єдинаймо,
Бо пропадем, бо загинем на віки.

Не велика у сих стрічках поезія, але щирі слова сей „коляди" зробили свое враження. Від господаря дістались добру коляду, а дірігент, як почув за Україну, то наче води в рот набрав.

Пішли ми колядувати дальше і всюди приймали нас гарно. Чим прийшло нам на думку, що наші бізнесмени, яких у нас є 16, повинні піти слідом за д. Стефаном Заблоцьким, який жертвував $5.00. Хай буде їому честь і слава за його щедрість, а так само усім, які нас так щиро приняли і по можности своєї жертви зложили.

А до Вас, товариші Богданівці кличу: Колядуйте і далі, щоби обійти усю нашу громаду. Наш труд для свого власного народу на свою власну „Рідну Школу".

Колядник-Богданівець.

ГРОМАДА МІЛВОКІ, ВІСК. НА НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ

(Допись).

Дня 31го грудня українська громада в Мілвокі, Віск. обходила великий день, бо в той день відбулося велике всенародне віче. Віче відбулося в церковній салі. Нарід зійшовся без ріжниці на партії і віру; всі мали одну гадку, а то поміч для братів і сестер в рідній краю, котрі терплять страшні муки від Ляхів.

Віче відтворив гром. Стефан Ковтун. Він представив обставини серед яких живуть Українці в Галичині. Відтак вибрано одноголосно на предсідателя віча о. Др. Шквіра. Занявши місце подякував він за честь і довіре та покликав на секретарів Андрія Гаталу і Стефана Греха. Предсідатель перейшов коротко історію послідних подій, та вказав на знущання Ляхів над нашим народом в старім краю. Відтак представив ціль віча і загрівав горячими словами до сповнення обовязку який вложив на нас наш нарід.

Опісля предсідатель представив бесідника віча доб. Н. Ткачука з Шикаго, Ілл. Доб. Ткачук зачав свою промову подаючи три точки: 1. Негайна Допомога Галичині; 2. Організація Січи; 3. Висилка протестів до американської влади.

Бесідник представив публиці події в Східній Галичині і на Радянській Україні; згадав про це, кілько сидить по ляцьких тюрмах та як розстрілюють наших братів, котрі боряться за визволення. Так само сказав, що на Великій Україні московські большевики знущаються над Українцями не менше Ляхів. Дальше згадав за борців Шеремету і Мельничука, котрих Ляхи постріляли а котрі пішли на смерть з піснею на устах: „Хай жиє Україна".

Також не забув згадати про зрадників народу як хруня Твердохліба і йому подібних. Згадував рівнож про український день і за тих $120,000 що забрали і недали на ту ціль, на котру були зібрані.

Представивши гірку долю нашого народу накликував присутних до складання жертв на Фонд Негайної Допомоги Галичині.

Жертвували слідуючі: по $10: Петро Фута і Ілько Кожучок; по $5: Стефан Стадник, Іван Гасек, Стефан Ковтун, Анд. Ковтун, Федько Чирник, Василь Яремчук і Михайло Сенько; по $3: Никола Савіцький, Михайло Барильський, Михайло Патар, Іван Березовець і Ів. Пунько; по $2: Данило Борис, Стефан Покуса, Федько Танин, Ів. Паньків, Федько Оренчук, Олексій Сідлович, Андрій Татала, Антін С. Шквір, Никола Петричка, Павло Стецик і Манн Кондрат; по $1: Іван Гірський, Стефан Юшків, Стефан Грех, Андрій Борнюк, Іван Магеровський, Іван Грех, Іван Орищин, Василь Колодрубець. — Разом зложено на Негайну Допомогу $100,00.

Сто долярів переслано до представника Галицького Правительства в Вашінгтоні, Д. К. Честь всім, що жертвували на таку велику ціль.

По зібранню жертв забирає слово знова доб. Ткачук; згадує про потребу організації, та заохочує, щоби всі громадно вступали до Січи та тим закладали основу великого нашого визволення. До комітету для зорганізовання Січи були вибрані: тов. Стефан Грех, Стефан Ковтун і Іван Березовець.

Предсідатель о. Др. Шквір перечитав по англійськи резолюцію до сенатора Р. Ла Фолета. Принято її одноголосно.

При кінци предсідатель подякував за жертви і гарне захованя на вічу та взвав до відспівання: „Ще не вмерла Україна". По відспіванню всі вічевики піднесені на дусі розійшлися домів.

Стефан Грех і Андрій Гатала, секретарі віча.

Василь Атаманюк.

УСМІХ СОНЦЯ.

I.

До военного харчового складу підіхала салдатська підвода вовна хліба. З горою. А за підводою юрбою, як курчать за господинию бігли, тягнулися обдерті, напівголі, змарнілі голодні діти. Ніхто не говорив ні слова, корчив руки на грудях, хлюпав діравими черевиками, чи калошами або тягнув за собою мокрі шмати, що розплутались і звисали з ніг, і тихо сопів задиханими грудьми. Хто розмахував руками, старався випередити других і бігти біля самого возу. Високий випечений хліб неначе підеміхався привітно, лагідно випеченими, зарумяненими боками, неначе підморгував краєм пригореної шкурки. Теплий запах свіжого, горячого хліба тягнув кометним хвостом за підводою і манив за собою маленких голодняків, як приманка рибу. Діти бігли випереджуючи одню одного, а запах хліба їх одурманював, як чад. Вони старалися не залишатися од возу, тягнулися за ним волочені могутньою силою бажання втішити свій голод, а на души в їх було туманно-весело, неначеб вони їли той смачний хліб. Вдихаючи запах хліба, вони не думаючи про те, відчували, що цей хліб і їхній що вони ним користуються. Куди підвода іде, як довго треба буде за нею бігти, про все то вони не думали, та і думати було ніколи. Вони поспішали, щоби од підводи не залишитись і готові так були йти без кінця. Така гора хліба тут перед ними і їм не заборонюють за ним бігти, вдихати його запах, ця неймовірна пригода підбадьорувала їх і давала їм чарівне, небувале задоволення. В їхній свідомости помало назрівала фантастична але прекрасна думка, що це їхній хліб. Ніхто цього не говорив, ніхто навіть виразно не зясовував у мозку цієї думки, але це-ж так ясно. Тому всі із таким розгоном женуться за підводою.

— Отойди, — крикнули два салдати зіскочивши з підводи, коли вона стала наперед харчового военного складу.

Передні, розігнавшися за малим не налетіли на підводу і на салдат; розбуджені нечайним криком салдат і задержаням воза, вони кинулися назад і збилися в купу із настигаючими дітьми. Вчинився заколот. А тимчасом відчинилися залізні двері складу і привітливі усміхи товстих хлібин зникали один за одним в темній прірві складу. Діти обступили підводу півкругом, як козаки старшину на козацькій раді і заздрісно дивилися, як пустіла перед ними підвода.

— Дядьку, дайте шматочок хліба, — обізвався якийсь одважніший хлопчина спереду.

— Отойди — гукнув йому сердитий салдат що стояв з рушницею біля підводи.

— Не можна, хлопче, — казьонний, — казав другий салдат подаючи хліб з підводи до складу.

Діти тупцювали од холоду, ходили довкола підводи, заглядали з усіх боків у неї і сумно робилося кожньому в серці, як фура порожніла. Запах хліба теж розсівався, чарівний, напівсонний стан подорожі за повною підводою в ароматі печеного хліба грубо розбивався сердитим криком салдата, безупинним зниканням хліба. Робилося і сумно і досадно і болюче: здавалося, що це салдати їхній хліб одібрали і тепер швидко ховають од їх в темній пащі складу.

— Дядечку, дайте шматочок, — прохали сміліщі.

— Дайте, дайте хлібця, — підхвачували другі.

— Сторонись, Сторонись, — гукав салдат.

Безліч пар блискучих очей, як горючих жаринок проводило кожну хлібину од дна підводи аж до руки салдата на возі, салдат перед дверима і туди за двері, де вона зникала. Хлібина поверталася в салдатських руках моторно на всі боки, як повна молодиця в свято біля церкви, переходила по рукам до зелізних дверей і із-за них кивала в останне пригорілою шкурочкою голодній дітворі. Прощайте. А в дітей в той мент язик облизався слиною, сухе горло ковтало її і млоїло під грудьми. Передніші після зникненя кожної паляниці, тим настирливіще припадали до салдат:

— Дайте шматочок хлібця.

— Не лезь, — одвічав салдат ходючим побіля возу.

Діти слідили уважно, чи не одломиться побільша кришка та не впаде на землю. Але хліб був гарно спечений, був рівний і гладкий і салдатські руки обережно з ним поводились.

Тимчасом підходили слабші та менші діти, дівчатка, що не всилі були держатися всії компанії. Вони підходили до гурту, ставали поміж другими і, мов загіпнотизовані, встромлювали очі в мигаючий хліб. Вони хоч запізнилися, нічого не втратили.

Останньою пришкандибала маленька дівчина трох років. Вона загорнута була великою хусткою навхрест через груди і завязана на спині. На ногах були зношені старі черевики. Вона ховала руки під хустку і маленькими сивими очима дивилася жалібно на сердитого салдата. Чогось саме не на хліб вона заглядала, а на салдата. Вона одчувала, що він господар всему хлібові, що він тут могутній і прохала його сумними дитячними очима:

— Дайте хлібця.

Як горобчик маленький висунулась вона на самий перед, як малесенький кругий карлик стояла біля самого возу. Салдат звернув на неї увагу. Повне біленьке личко, трохи змарніле великі сиві очі смутні і благаючі, чорні брови рівні і густі, тремтячі руки під хусткою збудили в його души жаліcть до сеї дитини. Він подивився на неї зпід лоба, раз другий і йому захотілось допомогти їй. Саме тоді салдат на возі брав вже останні хліби, що трохи потерлися об дошки. Од одного одломався окраєць і впав на сніг, але салдат з рушницею крикнув: — Не тронь, — і вони ще заки вспіли доторкнутись його кинулись в розтіч. Салдат підняв той окраєць і подав дівчинці:

— На їж.

Дівчинка вхопила хліб обома руками, а очка її заграли вогнями щастя, що аж сердитий салдат вдоволено посміхнувся.

Дівчинка подалася зразу назад, щоби заїдати свій шматочок, але за нею посунувся і той хлопчина, що перший кинувся на цей окраєць. Він підійшов до неї і вхопив окрайчик з її рук.

— Це мій, — сказав він.

Дівчинка заплакала.

В той мент хліб зняли ввесь із воза і дітвора, як горобці на зерно, накинулись з б і р а т ь кришки із землі та із воза.

— Оддай, — плачучи просила дівчинка у хлопця свій хліб.

— Чорта лисого не хоч, — лаявся хлопець заїдаючи смачно її шматок.

— Я скажу, що ти взяв... направилася дівчинка до салдата. Але в тій хвилі салдат сідав на підводу і підвода покотилася.

Діти розбігалися. Хто шпортав ще за кришками на снігу.

— На. Йди кажи, — крикнув хлопець і вгатив її кулаком по шиї.

Дівчинка заревла і побігло од нього, а він робив ще кулі із снігу і кидав за нею. Він зїв хліб і йому було радісно на души, хотілося погуляти. От він і вибрав предметом своєї забави покривджену дівчинку.

— Прийшла остання, а перша хоче діставати. Дивись яка, — лаявся хлопець і шпурляв за нею грудками снігу.

Так прогнав її два квартали, а потому повернувся. Побрів вулицями шукати нової добичі.

II.

Дівчинка опинилася біля церкви. Кругом церковної огорожі сніг давно потаяв і біліли церковни плити. З-за хмари виглянуло сонічко і усміхнулося тим першим ясним і теплим усміхом весни, мов соромлива дівчина: що і усміхнулась би і не сміє — звичай не велить.

Од сонішного усміху заблищали хрести на церкві, зареготалася бляшана крівля, зраділи камяні плити. А сніжок по вулиці засіскрився, як свічечки в церкві під Великодні свята.

Дівчинка сіла біля церковних воріт на камяній плиті.

Плач її стихав, улягався, як хвилі Дніпрові після бурі. То виривався ще глухим стогоном, то тихесенько потрясав маленьким тілом, все тихше і тихше немов давав себе чути ще із далекої дороги, куди вже відійшов.

Сонічко пригріло тепло, тепло. Так тепло і ясно, що аж душу загрівало і заливало світом і радістю. Сльози на дівчачому личкові заблищали, як камінці дорогоцінні, заблищали і зникли, як щастя. Тільки на біленькому личку залишилися дві темні посмуги-доріжки, куди вони стікали.

Плач уйнявся.

Дівчинка зітхнула важко і витягнула ручки на тепле сонечко. А сонечко облило їх, як літом теплом, теплом, як маминою рукою приголюбило.

Од того ласкавого сонішного привіту дівчинці зробилося на души так любо-любо. Забулася образа поганого хлопця, забулася вся доля безталанна, навіть голод притих, ніби він теж упивався соняшним теплом.

Ясні промінні лилися на землю із далекого голубого неба, лилися просто в душу, а з души, як од зеркала одбивались ті промінні я с н и м и, соняшними думками. Починалися вони од гарного минулого, ніби од сонця і йшли до сучасного чорного, холодного, як та земля.

Дівчинка прижмурила очі і згадувала..

Мати. Була в неї мати... Добра, люба, дбайлива мати. І головку їй чесала, сорочку прала, годувала і голубила, казочок казала. І жаліла й турбовалася. Пятеро дітий їх було і всім їм добре як було з мамою; ой, як добре.

Настав в селі голод. Перебралася мати з дітьми до міста. Тут легше прожити. Ходила по службі заробляла, але все таки голодували всі. Та за те мати і пожаліє і поцілує, головку погладить, розчеше; все забувається.

А потому...

Мати захворила тифом і вмерла. Дітий одвели одних по захистам, другі кудись на службу подались, а її взяла жінка, мамина сестра, бо вже місця в захисті не було. В тітки і своїх дітей чимало, в тітки і її діти голодують, тож їй дуже важко живеться. Жиє тим, що випросить. Що й те жінчині діти часто в неї одбірають. І головки їй ніхто не чеше не миє, жиє собі, як чужа, як сирітка. Та й сирітка вона справді.

Сонечко привітливо усміхалося, гріло її, як свою дитину, а дівчинка поринала в солодких споминах про колишню мамину ласку, про щасливе життя і вона забувала про своє жебрацьке, голодне життя, її думки плили на ясних соняшни хвилях легесенько і рівно, як квітка по воді.

Біля неї проходили люди, жалкуючи позирали вони на мале безпритульне дівча і йшли далі. Хто хрестився перед церквою, а хто й не глянув, поспішав по своїм ділом.

Дівчинка не звертала на прохожих уваги, бо вся увага її була захоплена ясними згадками минулого дитячого щастя. Тепле проміння сонця розбило, знівечило сумні думки дійсности, як холодні снігові верети, що вкривали кришкі, огорожі, пішоходи.

До дівчинки йшла мама. Вона так ясно бачила, як її мама вийшла із-за вугла і повільним, рівним кроком йшла до церкви.

В дівчинки перло дух.

Її-ж мати умерла. Єї закопали на цминтарі, єї немає. А може то все був сон. Часто буває, сняться всякі дива. І наплачешся іноді, так наревешся, аж ну, а мама розбуде і все пропада. Вже те сон.

Червона хустка на маминій голові цвіла горячим маком на соняшнім промінні. Синя Спідниця билася об ноги, перегорталася безліччю складок, як сині хвилі в Дніпрі. Мама була близько.

Зараз. Зараз. Ще хвилинка, мама приголубить її, погладить по головці, дасть їй шматочок хлібця і спитає:

— Скучала без мене, доню.

— Ой, як скучала, мамочко, — скаже дівчинка.

І притулиться до маминих ніг, загорнеться полами маминої спідниці, горя немає.

Мама йшла недалеко воріт церковних. Стала перед їми наклонилася і, побожно, тричі — перехрестилася.

— Авже-ж мама, — зраділа дівчинка. Мама вже хрестилася біля церкви.

Вона витягнула дрібоньки рученята до стрічної жінки, з її оченят і змарнілого личка сміялося сонце радості.

— Мамо, — закликала вона.

Мати стала і здивовано подивилася на маленьку дівчинку. Вона немов не розуміла, як це склалося, що без неї її донечка така обірвана, замазана під церквою сидить.

— Це я, я твоя Океаночка, — лебоділа дівчинка.

— А почому ти пізнала, що я твоя мати, спитала жінка.

— Як почему. Хіба я тебе не впізнаю. Впізнаю. Он хустка червона, спідниця синя, очі такі.

— А щож ти тут робиш?

Дівчинка трівожно оглянулась.

— Я... Тож сон був мамочко. Правда. Мені снилось що ти вмерла од тифу. Грицька і Миколку забрали буцім то в захист, Маруся і Іван пішли служити, а мене не було куди примістити і я так скитаюся, мамочко. Але то сон був, тепер ти вже зі мною будеш правда?

Мати щось думала, а Океанка держалася малою рукою за мамину спідницю і заглядала мамі в лице. Сонце світило їй в очі і вона другою ручкою закривалася од докучливого проміння.

— Буду, Океанко, буду, — сказала мама і погладила її по головці.

— Я зразу тебе впізнала, — говорила дівчинка і горнулася до маминих ніг.

* * *

— В нас тепер краща хата, як та де ми раніше жили, — казала Океанка, коли прийшла з мамою до дому.

Мати тихо посміхалася.

— А хто цей дядько, — питала вона показуючи на чоловіка в синій блузі, що сидів край стола.

— А це твій тато.

— Тиж казала, що тато на війні умер.

— Біднятко, — сказав чоловік.

— А мати відповіла:

— Я гадала, що його не має вже, а він вернувся.

Як мати Океанку обмила, причепурила, дала їй повну миску юшки і великий шматок хліба. Океанка зразу почула страшенний голод і накинулася на свою їду. Коли миска спорожніла і од хліба залишився що тільки малесенький шматочок, вона запитала:

— А як ми найдемо Грицька, Миколу.

Мати погладила її по голові і сказала:

— Найдемо колись, найдемо; а поки що хай живуть між людьми, бо ми самі бідні, важко пережити цей голод.

— Славна дитина, — сказав чоловік в синій блюзі.

— Зівсім нагадує нашу небіжечку, — сказала мама.

А ясне сонечко, що як мати пригріло Океанку та довело її до цієї хати, тепер сховалося, бо в Океанки була нова мати.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Ч. 484

(Третій виказ).

(Докінчення).

66) Сликвил, Па., від Йосифа Германа переслав я. Ф. Ясновський 5.00

67) Найстави, Филаделфія, Па. з віча переслав збірку п. Никола Буньо 102.00

Зложили: Укр. Гром. в Найстави 50.00; Д. Штогрин, Василь Белюх, Юрій Баховський, Йос. Билинський, Стефан Слободян, Михаїл Максимів, Іван Стебельський і Василь Скірка по 5.00; по 2.00: Павло Чорний, Григорий Шагала; по 1.00: Г. Крайник, Яким Габінец, Теодо. Немий, Дмитро Теленчак, Яким Дидюк, П. Маслюк, Никола Либас, Іван Гриб.

68) Сентралія, Па., переслав збірку п. Іван Чепа 184.00

Зложили: Тов. Січ, Сотня 6 ім. Богдана Хмельницького 300; Парохія Усп. Пр. Діви Марії 20.00; Бр. св. Михаїла, від. 90 У. Н. Союза, Іван Линь і Василь Чучман по 10.00; Мирослав Комарніцький, Григорий Баранж, Іван Лупацій, Василь Петрович, Николай Надич, Гаврило Кропівницький, Михаїл Прокопчук, Бр. св. Димитрія, Іван Надич (мол.), Мих. Михайлечко, о. Й. Боярчук, Анатол Хрещевський, Макар Лень, Николай Скольський, Теодор Госинець, Николай Смоляк, Теодоб Корбілка, Дмитро Смоляк, Василь Жолобайлюк, Іван Надич (стар.) по 5.00; по 2.00: Гавриїл Борис ст., П. Ліпман.

62) Сімор, Конн., від Тов. Просвіти, переслав п. Й. Вітяк 5.00

70) Іст Йонгставн, О. 10.00

Зложили: Адам Лялька і Іван Падучак по 5.00.

71) Ром, Н. Й., податок від членів 121-го відділу У. Н. Союза за місяці падолист і грудень переслав п. Н. Лишега 9.00

Зложили: Данило Баран, Василь Чуйко, Мих. Фелінський, Михаїл Глядун, Микола Іванців, Дмитро Іванців, Микола Лишега, Михаїл Стахів, Теодор Сташко, Кобітович, Іван Лаврук, Василь Ластовецький, Михаїл Павелко, Стах Николайко, Теодор Вітка по 50 цнт.; Семен Бих, Павло Мокрій, Яцко Городнецький, Михаїл Кізлик по 25 цнт.

72) Нортгемптон, Па., з віча переслав п. С. Паланіца 133.60

Зложили: Стеф. Глущак 12.00; о. І. Кутський, Дмитро Прохніцький, Юрій Мичуда, Володимир Романків і Стефан Паляніца по 10.00; Василь Саюк, Михаїл Олексюк і Іван Прийдун (мол.) по 6.00; Антоній Косців, Стефан Тюхтій, Евстахій Тихий, Іван Прийдун (стар.), Онуфрій Палій, Теодозій Пацало, Анна Йолик і Стефан Сеник по 5.00; менщими жертвами 13.60.

74) Минеаполис, Мінн., збірку переслав п. Н. Грубрин 43.00

На ту як і попередно оголошену вже квоту зложили: Запорожська Січ, від. 385 У. Н. Союза 25.00; Василь Кордуба, о. Василь Гривнак, Петро Качмар, Петро Проскурняк по 10.00; Петро Кулиняк, Антін Степанчак, Яків Грубрин, Іван Романчук, Анна Денис, Іван Павчук, Антін Процай, Олекса Пилатюк, Стеван Гаврик, Антін Батюк, Сильвестер Рихлій, Іван Сухорович, Іван Шміґановський, Никола Грубрин, Петро Андрущак, Йосиф Литвин, Михаїл Канюк по 5.00; Петро Гайва 3.00; Григорий Пастушенко 2.50; по 2.00: Петро Чучман, Ол. Вонс, Василь Гловацький, Дмитро Колтик, Никола Бойко, Павло Шабатура, Никола Стрільчук, Михаїл Хас, Петро Вонс; по 1.00; Марія Готрівна, Катерина Гоца, Петро Бутрин, Іван Лозовський, Сильвестер Стібак, Лука Харчишин, Никола Ванджура, Пилип Дюк, Василь Сопотюк, Онуфрій Шабатура, Роман Бачинський, Іван Козак, Олекса Козак, Йосиф Греськів, Михаїл Гусак, Петро Парій, Дмитро Папко, Петро Угринчук, Пилип Пікула; Олена Рефцьо 50 ц.

75) Мерідев, Конн. збірку переслав п. Йосиф Стадник 43.00

76) Джерзи Ситі, Н. Дж., переслав від своєї родини п. К. Кирчів 30.00

Зложили: Кость Кирчів 8.00; Антонія Кирчів 7.00; Ольга Кирчів і Марія Кирчів по 5.00; Анна Кирчів і Гелена Кирчів по 2.50.

7) Ковтсвия, Па., збірку переслав о. Іван Коваль 22.00

Зложили: Тома Брингілевич, Михаїл Пик і Григорий Пискор по 5.00; по 1.00: Василь Чернецький, Іван Куренда, Йосиф Литвинчин, Іван Іванишин, Василь Шило, Григорий Паховка, Петро Шеремета.

78) Бофало, Н. Й., з віча збірку переслав о. шамбелян К. Курило 116.00

79) Ленкестер, Н. Й., збірку переслав п. Василь Максимик.. 80.25

80) Куртис Бей, Мд., збірку з віча переслав п. Й. Семенків.. 45.00

81). Бриджпорт, Па., оподаткування з місяців листопад і грудень, переслав на Фонд п. Петро Козак від Комітету 25.00

РАЗОМ ЗЛОЖЕНО ДО 20-го ГРУДНЯ 1922 Р. $15.370.85

Др. Лука Мишуга

За Представництво Галицької Республики.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339 повідомляє, що на річних зборах вибрано отсей новий уряд на рік 1923: І. Сорока (с. Макс.), предс.; Г. Лисюк, з. предс.; В. Скольський, секр.; Ю. Пищальник, з. секр.; І. Сорока (с. Мих.), кас.; М. Куничка, з. кас.; опікун хорих С. Дьорка; контрольори: Т. Грищей, Іван Жмутин, Л. Буричка, М. Барна, І. Сорока.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, подає всім членам і членицям до відома, що на річнім мітингу вибрано отсей новий уряд на 1923 рік: М. Будник, предс.; С. Лободинський, з. предс.; В. Венгринович, секр. рекор.; В. Кузів (М.), секр. фін.; М. Гальке-вич, заст. обох секретарів; І. Глива, кас.; П. Зелінський, з. кас.; М. Гальке-вич і В. Кузів, надзирателі хорих; Т. Глива, дверник. Також подається всім членам до відома, щоби кождий член в січни і лютім привів по двох нових кандидатів, і тимсамим щоби наше товариство подвоїти і збільшити число членів У. Н. Союза. Подивімся на наших братів Угорщан, яку вони мають сильну свою організацію. Ми повинні собі також подвоїти У. Н. Союз. — Уряд Товариства.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах вибрано отсей новий уряд: А. Садовський, предс.; Г. Степаник, з. предс.; І. Петрович, секр. фін.; Т. Федорчак, секр. рекор.; І. Третяк, кас.; М. Савчак, з. кас.; контрольна комісія: Г. Кісіль, М. Федорчак і С. Постолюк; надзирателі хорих: О. Купчик, А. Іваночко і А. Кочубійчук; господар салі Д. Швець; до Ліги Вільної України: Г. Кисіль і І. Клим. Збори відбуваються в другу неділю по 1-ім о годині 1. пополудні в Укр. Нар. Домі при Вест 44-тій ул. На кождих місячних зборах будеться приймати нових членів до Товариства і до У. Н. Союза. — Т. Федорчак, рек. секр.

ЛОКОСТ ПОЙНТ, МД. Сестрицтво Пр. Богородиці, від. 148, на мітингу дня 14. січня, 1923, вибрало отсей новий уряд на 1923 рік: Антоніна Семенків, предс.; Марія Біленька, заст. предс.; Катерина Міськів, касієрка; Февронія Біленька, секретарка; Елисавета Семенків, контрольорка; Текля Ячник, опікнука хорих. — Ф. Біленька, секр.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза в Бейон, Н. Дж. пошукує свого члена Василя Томашевського. Він перебував під ч. 713—17th Ave., South Minneapolis, Minn. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися до секретара: Steve Hotra, 13 E. 21st St., Box 162, Bayonne, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Андрій Безушко з Юзефівки, повіт Тернопіль, пошукує своїх братів МИХАЙЛА і ПЕТРА РУДОГО і сестри ГРИНЬКО БАЛУХ. Просить написати на адресу: Bezusko Andrew, Ukr. Wojennyj Tabor B, Barak c. 22, Josefov, Czechoslovakia, Europe.